

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 października 2016 roku J. S. (1) wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 14.336,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Jako podstawę swojego roszczenia powód wskazał, iż zawarł z pozwaną umowę ubezpieczenia na życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym na podstawie Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym (...), ze składką regularną. Wskazana umowa uległa rozwiązaniu, wskutek nieopłacenia przez ubezpieczającego składki, a pozwana powołując się na postanowienia OWU o opłacie za całkowity wykup wartości polisy, potrąciła powodowi kwotę 14.336,54 zł.

Powód podniósł, że umowa została zawarta przy użyciu wzorców umownych, a jej warunki, poza wysokością składek, nie były z nim uzgodnione indywidualnie. W jego ocenie narzucona jednostronnie przez pozwaną regulacja wzorca umownego była sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco naruszała interesy konsumentów, prowadząc do naruszenia równowagi pozycji stron stosunku ubezpieczeniowego. Wskazał, że analogiczne postanowienia umowne, przewidujące obowiązek ponoszenia opłat likwidacyjnych, zostały wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych UOKiK. W ocenie powoda klauzule, na podstawie których pozwana zatrzymała wskazaną kwotę, stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i jako takie go nie wiążą. Powód podał także, że klauzule te uprawniają pozwaną do potrącania kwot całkowicie oderwanych od kosztów związanych z likwidacją polisy i w jej ocenie stanowią sankcje za rozwiązanie umowy (tzw. kwota wykupu). Odnośnie żądania zapłaty odsetek powódka wskazał, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia, stają się wymagalne od chwili ich spełnienia.

(pozew, k.3-6)

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W pierwszej kolejności pozwana, z ostrożności procesowej, podniosła zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem na podstawie art. 819 § 1 k.c. wskazując, iż przedmiotowa umowa została rozwiązana z dniem 4 lipca 2011 roku, a pozew wniesiono po upływie 3-letniego terminu przedawnienia. Podniosła również, że nie jest i nigdy nie była wzbogacona względem powoda.

W dalszej kolejności pozwana wskazała, iż postanowienia dotyczące zasad naliczania i wypłacania Wartości Wykupu nie stanowią postanowień abuzywnych w rozumieniu kodeksu cywilnego. Argumentowała, że wypłata Wartości Wykupu stanowi świadczenie główne ubezpieczyciela i została ona sformułowana w sposób jednoznaczny. Wskazała również, że powódka przed zawarciem umowy otrzymała komplet dokumentów o warunkach zawieranej umowy, co potwierdziła własnoręcznym podpisem. W ocenie pozwanej sposób obliczania Wartości Wykupu ma swoje uzasadnienie w strukturze kosztów poniesionych przez nią w związku z zawarciem przedmiotowej umowy.

(odpowiedź na pozew, k. 22v-27)

Do czasu zamknięcia rozprawy strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

(protokół, k.51)

Sąd ustalił następując stan faktyczny:

J. S. (2) zawarł z (...) Spółką Akcyjną w W. umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, która została potwierdzona polisą nr (...). Przedmiotowa umowa została zawarta na podstawie Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (...) ze składką regularną, do

których załączona była Tabela opłat, określająca wysokość opłat pobieranych przez pozwaną z tytułu umowy. Datą rozpoczęcia ubezpieczenia był dzień 19 listopada 2010 roku.

(polisa, k.10)

Zgodnie z Artykułem VI OWU umowa ulegała rozwiązaniu m. in. wskutek:

5.2 wypłacenia wartości wykupu – w dniu dokonania przez Towarzystwo wypłaty wartości wykupu,

5.3 nieopłacenia przez Ubezpieczającego składki regularnej na zasadach określonych w umowie.

9. w przypadku rozwiązania umowy w związku ze zdarzeniami określonymi w art. 5 pkt 5.3 i 5.4 oraz w ust. 8, Towarzystwo dokonana wypłaty wartości wykupu.

W myśl postanowień artykułu IX pkt 1. wykup polisy polega na wypłacie Ubezpieczającemu Wartości Wykupu.

2. Polisa ma wartość wykupu równą sumie wartości polisy i wartości dodatkowej pomniejszonej o opłatę za całkowity wykup wartości polisy oraz opłatę za całkowity wykup wartości dodatkowej. Wysokość opłat określona jest w tabeli opłat i limitów.

5. Opłata z tytułu całkowitego lub częściowego wykupu wartości polisy określona jest, jako procent wypłaconej wartości polisy powstałej ze składek regularnych należnych w pierwszych pięciu latach polisy.

7. opłata z tytułu całkowitego lub częściowego wykupu wartości dodatkowej określona jest kwotowo, w wysokości określonej w Tabeli opłat i limitów.

8. wysokość częściowej wypłaty wartości polisy nie może być niższa od wartości minimalnej określonej przez Towarzystwo w Tabeli opłat i limitów. W następstwie wykupu liczba jednostek uczestnictwa zgromadzonych na odpowiednim rachunku (składek regularnych lub składek dodatkowych) zostanie pomniejszona o liczbę jednostek wynikającą z podzielenia kwoty wykupu przez cenę sprzedaży jednostki uczestnictwa. W zależności od roku polisy kwota całkowitego lub częściowego wykupu wartości polisy zostanie pomniejszona o procentową opłatę z tytułu dokonanego wykupu, określoną w Tabeli opłat i limitów.

11. Towarzystwo dokonana wypłaty wartości polisy (całkowitej lub częściowej) lub wartości dodatkowej (całkowitej lub częściowej) po otrzymaniu oświadczenia Ubezpieczającego, złożonego na kompletnie i poprawnie wypełnionym formularzu Towarzystwa i potwierdzeniu tożsamości Ubezpieczającego.

Zgodnie z tabelą opłat i limitów pkt. 4 opłata za całkowity wykup wartości polisy kształtowała się następująco:

Rok polisy	% wartość polisy utworzonej ze składki regularnej należnej w pierwszych pięciu latach polisy
1	98
2	95
3	85
4	70

5	55
6	40
7	25
8	20
9	10
10	5
11 i następne	0

(OWU k.33v-41 wraz z Załącznikiem w postaci Tabeli opłat i limitów)

Powód dokonał wpłaty składki w pierwszym okresie trwania umowy. Pozwana pismem – Harmonogramem płatności, każdorazowo informowała powoda o terminie wpłaty kolejnej składki.

(harmonogram płatności, k.42)

Pomimo upływu terminu płatności powód nie dokonał uiszczenia składki, co skutkowało rozwiązaniem umowy z dniem 4 lipca 2011 roku. Jednocześnie pozwana dokonała całkowitej wypłaty wartości wykupu polisy, zatrzymując kwotę 14.336,54 zł.

(informacja o wartości wykupu polisy k.46)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów, które Sąd w całości uznał za wiarygodne, gdyż ich rzetelność i prawdziwość nie była przez strony kwestionowana. Dodać przy tym należy, iż ustalenia faktyczne były między stronami w doniosłej mierze bezsporne, a spór sprowadzał się do prawidłowej oceny prawnej sprawy. Sąd oddalił również wniosek o dowód z opinii biegłego aktuarusza, który został zgłoszony na okoliczność prawidłowości ustalenia tej opłaty. Przeprowadzenie tego dowodu pozwoliłoby jedynie ustalić sam sposób (algorytm) określenia wysokości opłaty likwidacyjnej, nie miałoby natomiast za przedmiot ustalenia rzeczywistego wyniku działalności pozwanego. Właściwym środkiem dowodowym mógłby być ewentualnie dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości ubezpieczeń pozwalający ustalić wynik finansowy z działalności w zakresie takich instrumentów finansowych, jak inwestycja powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną między stronami był fakt zawarcia i rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie o nr polisy (...), jak również fakt naliczenia przez pozwaną kwoty 14.336,54 zł tytułem Opłaty Likwidacyjnej. Stan faktyczny między stronami był więc bezsporny, a spór dotyczył w istocie prawa. Z uwagi na podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia, w pierwszej kolejności należało dokonać jego zbadania.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu (z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych). Jak stanowi art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Zgodnie z regulacją art. 819 § 1 k.c., obowiązującą tak w chwili zawarcia umowy, jak również w chwili wyrokowania, roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech. § 2 tego przepisu stanowił, że bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do zakładu ubezpieczeń rozpoczyna się w dniu, w którym nastąpiło zdarzenie objęte ubezpieczeniem. Stosownie do art. 819 § 4 k.c. bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do ubezpieczyciela przerywa się także przez zgłoszenie ubezpieczycielowi tego roszczenia lub przez zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie lub zdarzenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia.

W myśl postanowień artykułu IX pkt 1. wykup polisy polega na wypłacie Ubezpieczającemu Wartości Wykupu.

Towarzystwo dokonała wypłaty wartości polisy (całkowitej lub częściowej) lub wartości dodatkowej (całkowitej lub częściowej) po otrzymaniu oświadczenia Ubezpieczającego, złożonego na kompletnie i poprawnie wypełnionym formularzu Towarzystwa i potwierdzeniu tożsamości Ubezpieczającego.

Wypłata Wartości Wykupu była zatem jednym ze świadczeń przysługujących powodowi z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia. Oznacza to, że do roszczenia powoda będzie miał zastosowanie trzyletni termin przedawnienia z powołanego wyżej art. 819 k.c. z uwagi na fakt, iż wyżej wymieniony przepis stanowi *lex specialis* do art. 118 k.c.

Sąd podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 18 listopada 2005 r., IV CK 203/05, w którym przyjęto szeroką wykładnię art. 819 k.c., stwierdzając, że przepis ten stosuje się do wszelkich roszczeń z umowy ubezpieczenia.

Należy zauważyć, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury i doktryny, przepis art. 819 k.c. ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej, co skutkuje tym, iż strony nie mogą ani w umowie ubezpieczenia, ani w OWU wprowadzać odmiennych regulacji w zakresie przedawnienia roszczeń ubezpieczającego czy też uprawnionego w umowie ubezpieczenia.

Nietrafne jest twierdzenie powoda, że żądanie pozwu sprowadza się do żądania zwrotu nienależnego świadczenia, przez co nie jest to roszczenie z umowy ubezpieczenia, a w konsekwencji nie ma zastosowania art. 819 k.c., lecz art. 118 k.c. i ogólne reguły w zakresie terminu przedawnienia, czyli w niniejszej sprawie zastosowanie ma 10-letni okres przedawnienia roszczenia objętego pozwem.

Przedmiotem sporu jest wysokość Wartości Wykupu z uwagi na naliczenie przez pozwanego Opłaty Likwidacyjnej. Powód twierdzi, że pozwana nie wypłaciła całości zgromadzonych przez nią środków i nienależnie zatrzymała część zgromadzonych przez stronę powodową środków tytułem swoistej sankcji za rozwiązanie umowy.

W istocie zatem powód uważa, że pozwana nienależycie spełniła swój obowiązek wynikający z umowy ubezpieczenia – wypłacił za niską wysokość Wartości Wykupu, niezasadnie pomniejszając to świadczenie o naliczoną Opłatę Likwidacyjną.

Różnica w ocenie należnego powodowi świadczenia wynika z faktu, że uznaje on, iż postanowienia umowy pozwalające pobrać pozwanej kwotę dochodzoną pozwem jako Opłatę Likwidacyjną nie istnieją – z uwagi na nieważności postanowień OWU, uprawniających do pobrania Opłaty likwidacyjnej.

Niemniej jednak, wskazać należy, że powód nie świadczył na rzecz pozwanej Opłaty Likwidacyjnej. Świadczył na jej rzecz miesięczne składki, w zamian za co pozwana żądała w wypadku rozwiązania umowy Opłaty Likwidacyjnej, która to opłata jest przedmiotem sporu.

Żądanie pozwu jest więc roszczeniem z umowy ubezpieczenia, niezależnie od wagi aspektu ubezpieczeniowego umowy.

W niniejszej sprawie umowa została rozwiązana 4 lipca 2011 roku, i w tym samym dniu pozwana wypłaciła powodowi Wartość Wykupu. Wobec powyższego wskazać należy, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu najpóźniej z dniem 5 lipca 2014 roku. Pozew został wniesiony w dniu 14 października 2016 (data stempla pocztowego k.17), a więc po upływie okresu 3 lat od daty rozwiązania umowy. W toku procesu nie zostało wykazane, aby doszło do przerwania bądź zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń powódki. W szczególności nie zostało udowodnione, aby zaistniały okoliczności wymienione w art. 121 – 123 k.c. - powód w ogóle się na te okoliczności nie powoływał.

Zaznaczyć trzeba, że także Sąd Okręgowy w Warszawie, rozpoznając na skutek wniesionej apelacji sprawę o podobnym stanie faktycznym (w której także został podniesiony zarzut przedawnienia), uznał, że uzasadnione jest zastosowanie art. 819 § 1 k.c. przy rozpoznawaniu zarzutu przedawnienia (por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2015 r., V Ca 3849/14). W tej sprawie w apelacji od orzeczenia Sądu I instancji strona powodowa twierdziła, że niezasadnie Sąd Rejonowy przyjął, iż pobranie przez pozwaną spółkę opłaty za rezygnację z polisy jest świadczeniem ubezpieczeniowym, przez co podlega przedawnieniu z upływem lat trzech, ponieważ (zdaniem strony apelującej) opłata za rezygnację z polisy została pobrana na podstawie klauzuli abuzywnej, co spowodowało bezpodstawne wzbogacenie się pozwanej spółki, przez co podlega przedawnieniu po 10 latach. Sąd II instancji nie uwzględnił takiego zarzutu strony apelującej.

Wobec powyższego wskazać należy, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu, powództwo zatem podlegało oddaleniu w całości. Wobec przedawnienia roszczenia rozważanie zasadności pobrania Opłaty Likwidacyjnej przez pozwaną jest bezprzedmiotowe.

W konsekwencji, w punkcie pierwszym wyroku Sąd oddalił powództwo, z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia.

O kosztach Sąd orzekł jak w punkcie trzecim wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3617,00 zł, na którą składały się: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej – radcy prawnego, ustalone zgodnie z przepisem §2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz. 1667) oraz 17 zł opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.